

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії

Анатолій МАЗАРАКІ
" 14 " жовтня 2022 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня
фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня
молодшого бакалавра

галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітні програми	«Оптова і роздрібна торгівля», «Товарознавство і комерційна логістика», «Товарознавство та організація зовнішньої торгівлі», «Митна справа», «Логістична діяльність», «Категорійний менеджмент у ритейлі»

Київ 2022

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автори: Н. Б. Ільченко, д-р. екон. наук, проф., І. В. Височин, д-р. екон. наук, проф., Л. В. Лукашова, д.е.н., проф., Н. В. Пархаєва, канд. техн. наук, доц., К. А. Пірковіч, канд. техн. наук, доц.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри торговельного підприємництва та логістики 13 грудня 2021 р., протокол №10 і затверджено приймальною комісією 20 січня 2022 р., протокол №12.

Рецензенти: М. В. Котова, канд. екон. наук, доц.,
В. Є. Войнілович, директор ТОВ «СК ФЕШН»

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого
бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра

галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
освітні програми	«Оптова і роздрібна торгівля», «Товарознавство і комерційна логістика», «Товарознавство та організація зовнішньої торгівлі», «Митна справа», «Логістична діяльність», «Категорійний менеджмент у ритейлі»

Автори: ІЛЬЧЕНКО Наталія Борисівна,
ВИСОЧИН Ірина Володимирівна,
ЛУКАШОВА Людмила Віталіївна,
ПАРХАСЬОВА Наталя Вікторівна,
ПІРКОВІЧ Катерина Анатоліївна

ВСТУП

Програма фахового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» базується на вимогах освітньо-кваліфікаційної характеристики і освітньо-професійної програми підготовки молодшого бакалавра та є науково-методичним документом, який забезпечує комплексний підхід до оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки студентів до професійної діяльності.

Мета фахового вступного випробування – визначити обсяг та рівень теоретичних знань, практичних навичок і вмінь з профільних дисциплін у галузі економічної діяльності підприємств торгівлі.

Формування вмінь та навичок для виконання типових завдань забезпечено змістовними модулями, що об'єднані у відповідні дисципліни. Кваліфікаційний екзамен дозволяє виявити рівень підготовки студентів, ступінь володіння професійними знаннями та уміннями для виконання робочих функцій, зазначених в освітньо-професійній програмі.

Фахове вступне випробування проводять у формі письмового тестування, що надає змогу перевірити теоретичні знання вступників, їх уміння логічно мислити та вирішувати проблемні ситуації з питань товарознавства, підприємництва та економіки торгівлі. Програма фахового вступного випробування містить такі розділи:

1. Товарознавство.
2. Основи підприємництва.
3. Економіка торгівлі.

До програми за кожним розділом додається список рекомендованих джерел.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ 1. ТОВАРОЗНАВСТВО

Поняття, предмет, об'єкт та основні категорії товарознавства. Класифікація методів товарознавства. Поняття, методи, види класифікації товарів. Класифікація непродовольчих товарів та харчових продуктів. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД).

Асортимент товарів: поняття, види. Показники асортименту товарів підприємства. Поняття якості товарів. Споживні властивості товарів та їх показники. Чинники формування та збереження споживних властивостей товарів. Загальна характеристика нормативно-правової бази щодо вимог до якості та безпечності товарів в Україні та світі. Маркування товарів. Товарні знаки (бренди). Роль і значення пакування у системі товароруку.

Споживна цінність та хімічний склад харчових продуктів. Основи зберігання та способи консервування харчових продуктів. Утилізація непродовольчих товарів та харчових продуктів.

Чинники формування споживних властивостей скловиробів. Характеристика окремих видів скла залежно від хімічного складу. Класифікація

скляних товарів. Вимоги до якості, маркування, пакування скляних товарів. Утилізація скляних товарів.

Поняття про кераміку, її характерні властивості. Характеристика властивостей різних видів кераміки. Чинники формування споживних властивостей кераміки. Класифікація керамічних товарів. Вимоги до якості, маркування, пакування керамічних товарів.

Класифікація та характеристика властивостей металів і сплавів, що використовуються для виготовлення металогосподарських товарів. Формування споживних властивостей металогосподарських товарів у процесі їх виготовлення. Класифікація, вимоги до якості, маркування, пакування металогосподарських товарів. Утилізація металогосподарських товарів.

Поняття про полімери та пластичні маси. Класифікація пластичних мас. Характеристика окремих видів пластичних мас та виробів з них. Маркування різних видів пластичних мас. Методи переробки пластмас у вироби. Класифікація, вимоги до якості виробів з пластмас. Необхідність утилізації товарів з пластичних мас.

Класифікація хімічних товарів. Клеї, лакофарбові матеріали: класифікація, споживні властивості, асортимент. Класифікація мийних засобів. Споживні властивості та характеристика асортименту мил і синтетичних мийних засобів. Допоміжні засоби для прання. Засоби для чищення та дезінфекції. Вимоги до якості, пакування, маркування хімічних товарів. Умови зберігання хімічних товарів.

Класифікація парфумерних товарів. Чинники формування їх споживних властивостей, характеристика асортименту. Класифікація косметичних товарів. Вплив сировинних матеріалів на споживні властивості косметичних товарів. Характеристика окремих асортиментних груп косметичних товарів. Вимоги до якості та безпечності, маркування, пакування, зберігання парфумерних і косметичних товарів.

Споживні властивості меблевих товарів та чинники їх формування. Вплив сировинних матеріалів на якість готової продукції. Технологія виготовлення меблів, види оздоблень меблевих товарів. Класифікація меблевих товарів. Характеристика сучасних стилів меблів. Вимоги до якості меблевих товарів.

Класифікація будівельних товарів. Класифікація, споживні властивості та асортимент будівельних товарів різних груп. Вимоги до якості, маркування, пакування, зберігання будівельних товарів.

Поняття та класифікація текстильних волокон, пряді та ниток. Характеристика властивостей різних видів текстильних волокон та виробів з них. Формування властивостей тканин у процесі виробництва. Класифікація, особливості оцінювання якості тканин. Поняття про швейні товари. Класифікація, характеристика асортименту, оцінювання якості швейних виробів. Поняття про трикотаж, його характерні властивості. Класифікація, характеристика асортименту, оцінювання якості трикотажних товарів. Існуючі системи розмірів одягу. Актуальність переробки одягу. Вимоги до пакування, умови зберігання текстильних товарів.

Чинники формування споживних властивостей шкіряних матеріалів.

Класифікація та загальна характеристика сировинних матеріалів для виготовлення взуття. Формування властивостей взуттєвих виробів у процесі виробництва. Класифікація, характеристика асортименту взуття. Системи розмірів взуття. Вимоги до якості, маркування, пакування взуття. Умови зберігання взуття.

Класифікація хутрової сировини. Класифікація, характеристика асортименту, принципи оцінювання якості хутрового, каракуле-смушкового, овчино-шубного напівфабрикатів. Класифікація та характеристика асортименту хутряних виробів. Оцінювання якості, вимоги до маркування, пакування, зберігання хутряних товарів.

Чинники формування споживних властивостей ювелірних товарів. Метали і сплави, що використовуються у виробництві ювелірних товарів. Системи проб ювелірних сплавів. Класифікація та діагностичні властивості ювелірного каміння. Способи виготовлення та декоративної обробки ювелірних виробів. Класифікація та асортимент ювелірних товарів. Клеймування ювелірних товарів. Вимоги до якості, маркування, пакування ювелірних товарів.

Класифікація, споживні властивості годинників. Чинники формування споживних властивостей годинників. Матеріали, що використовуються для виготовлення годинників. Конструкція механічних та кварцових годинників. Поняття «фешн годинників», «смарт-годинників» та їх характеристики. Вимоги до якості, маркування, пакування, зберігання годинників.

Класифікація товарів культурно-побутового призначення за споживчими комплексами. Поняття про папір та картон, показники їх споживних властивостей. Класифікація, характеристика асортименту, вимоги до якості виробів з паперу та картону. Утилізація виробів з паперу та картону. Шкільно-письмові та канцелярські товари: класифікація, споживні властивості, асортимент, вимоги до якості. Класифікація, характеристика асортименту, показники споживних властивостей фотокінотovarів. Класифікація, показники споживних властивостей різних видів електронних товарів. Напрями розвитку асортименту, вимоги до якості та безпечності побутових електронних товарів в Україні та ЄС. Утилізація електронних товарів. Іграшки: класифікація, споживні властивості, характеристика асортименту, вимоги до якості та безпечності в Україні та ЄС. Спортивні товари: класифікація, споживні властивості, характеристика асортименту. Музичні товари: класифікація, споживні властивості, характеристика асортименту. Вимоги до маркування, пакування, умови зберігання товарів культурно-побутового призначення.

Класифікація електротovarів. Класифікація, асортимент, технічні параметри приладів для зберігання охолоджених і заморожених продуктів. Прилади для переробки продуктів, приготування з них їжі і нагрівання води. Класифікація та асортимент приладів для прибирання приміщень, показники та характеристика споживних властивостей пирососів. Класифікація, характеристика асортименту, показники споживних властивостей пральних машин, приладів для прасування. Класифікація та асортимент електротovarів для підтримання мікроклімату в приміщеннях. Класифікація та асортимент освітлювальних приладів. Вимоги до якості та безпечності електротovarів в Україні та ЄС. Вимоги до маркування, пакування, зберігання електротovarів. Утилізація електротovarів.

Класифікація транспортних засобів. Типологія автотранспортних засобів за будовою кузова, класифікація за видом двигуна. Екологічність та економічність різних видів двигунів автотранспортних засобів. Тенденції розвитку асортименту автомобілів світових брендів. Утилізація транспортних засобів.

Класифікація нафтопродуктів. Призначення та характеристика основних властивостей різних видів пального і мастильних матеріалів. Вимоги до якості та безпечності палив.

Класифікація зерноборошнених товарів. Загальна характеристика, принципи класифікації, чинники формування якості круп, борошна, хліба та хлібобулочних виробів, макаронних виробів. Вимоги до якості та безпечності, маркування, пакування круп, борошна, хліба та хлібобулочних виробів, макаронних виробів. Умови і терміни зберігання.

Класифікація та характеристика основних груп фруктів та овочів. Вимоги до якості, хвороби та пошкодження, пакування фруктів та овочів. Умови і терміни зберігання. Класифікація продуктів переробки плодів та овочів. Вимоги до якості та безпечності, маркування, пакування продуктів переробки плодів та овочів. Умови і терміни зберігання. Товарознавча характеристика грибів. Вимоги до якості, пакування грибів. Умови і терміни зберігання.

Крохмаль і крохмалепродукти, цукор та замінювачі цукру, мед натуральний: принципи класифікації, вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання. Класифікація кондитерських виробів. Вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання кондитерських виробів.

Класифікація смакових товарів. Чай, кава, чайні і кавові напої: класифікація, споживні властивості, чинники формування споживних властивостей, асортимент, вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання. Прянощі та приправи: класифікація та товарознавча характеристика, вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання. Класифікація та характеристика асортименту безалкогольних, слабоалкогольних напоїв, пива, лікero-горілчаних виробів, вин, коньяків. Вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання. Тютюнові вироби: класифікація, вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання.

Класифікація і товарознавча характеристика харчових жирів. Вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання харчових жирів.

Класифікація, асортимент молока питного та вершків. Вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання молока питного та вершків. Класифікація, асортимент кисломолочних продуктів, сухих та згущених молочних продуктів. Вплив сировини і технології виготовлення на формування споживних властивостей кисломолочних продуктів. Вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання кисломолочних продуктів, сухих та згущених молочних продуктів. Класифікація, асортимент сирів. Чинники формування споживних властивостей, вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання сирів. Класифікація, асортимент морозива. Вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання морозива.

Принципи класифікації яєць. Асортимент, види і категорії яєць. Вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання яєць. Характеристика заморожених та сухих яєчних товарів.

Класифікація, асортимент, вимоги до якості м'яса забійних тварин, м'яса птиці, субпродуктів. Ознаки свіжості м'яса. Вимоги до маркування, пакування, умови і терміни зберігання м'яса. Класифікація м'ясних напівфабрикатів. Вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання м'ясних напівфабрикатів. Класифікація ковбасних виробів. Чинники формування споживних властивостей ковбасних виробів. Вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання ковбасних виробів. Товарознавча характеристика асортименту м'ясних копченостей. Класифікація та споживні властивості м'ясних консервів.

Класифікація і товарна характеристика промислових риб. Вимоги до якості, умови і терміни зберігання, вимоги до транспортування живої товарної риби, охолодженої та мороженої риби. Формування споживних властивостей та асортименту, вимоги до якості, пакування, умови і терміни зберігання солоної та маринованої риби, копчених рибних товарів, сушених та в'ялених рибних товарів. Товарознавча характеристика рибних напівфабрикатів та кулінарних виробів. Формування споживних властивостей та асортименту рибних консервів та пресервів. Класифікація ікри та ікр'яних товарів. Класифікація та харчова цінність водних нерибних об'єктів промислу. Вимоги до якості, маркування, пакування, умови і терміни зберігання ікри та ікр'яних товарів, водних нерибних об'єктів промислу.

Класифікація і характеристика асортименту харчових концентратів. Вимоги до якості, маркування, пакування, транспортування, умови і терміни зберігання харчових концентратів.

Розділ 2. ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємництво як соціально-економічна категорія. Природа підприємництва та закономірності його розвитку. Сутнісна характеристика підприємництва. Соціально-економічні умови розвитку підприємництва. Функції підприємництва. Передумови та визначальні фактори розвитку підприємницької діяльності. Глобалізація та інтернаціоналізація підприємницької діяльності. Фактори впливу на розвиток підприємництва. Класифікація підприємництва. Поняття «суб'єкт підприємницької діяльності». Типи суб'єктів підприємництва в Україні. Прості та складні організаційно-правові форми суб'єктів підприємництва, їх переваги та недоліки. Базові та специфічні принципи підприємницької діяльності.

Конкуренція у підприємницькій діяльності. Форми та види конкуренції. Характеристика конкурентного середовища та його оцінка. Ефективні методи конкурентної боротьби.

Роль інтеграційних процесів у розвитку підприємницької діяльності. Інтеграція національного підприємництва у європейський та світовий економічний простір. Інтеграція великого, середнього та малого підприємництва.

Сутність, основні причини виникнення, види та джерела походження

підприємницьких ризиків. Ризики регуляторного та не регуляторного середовища, особливості процедури їх ідентифікації та оцінки в підприємницькій діяльності. Критерії оцінювання ступеня ризику від провадження господарської діяльності суб'єктами підприємництва. Методи мінімізації підприємницьких ризиків.

Етапи підприємницького процесу. Специфіка підприємницького процесу в різних сферах господарської діяльності. Мотиви та причини започаткування підприємницької діяльності. Вхідні бар'єри та перешкоди, пов'язані з виходом на ринок суб'єкта підприємницької діяльності.

Державна регуляторна політика підприємницької діяльності. Законодавче і нормативне регулювання підприємницької діяльності в Україні. Інституційні обмеження розвитку підприємництва в Україні, сутність, механізм регулювання: при здійсненні дозвільних процедур; у процесі захисту прав інтелектуальної власності та авторського права; при здійсненні митних процедур; під час адміністрування податків; при проведенні міжнародних платежів. Основні засоби регулюючого впливу держави на суб'єктів підприємництва. Система державного контролю та нагляду за діяльністю суб'єктів підприємництва. Органи державного регулювання підприємницької діяльності. Державна підтримка національних суб'єктів підприємництва.

Суб'єкти великого підприємництва: види, пріоритетні організаційно-правові форми. Об'єднання підприємств, їх види: асоціації, корпорації, консорціуми, трести, концерни, фінансово-промислові групи, синдикати, картелі, холдинги. Державні господарські об'єднання. Антимонопольні обмеження господарської діяльності суб'єктів великого підприємництва. Особливості адміністрування податків суб'єктів великого підприємництва. Активи суб'єктів великого підприємництва, процедура проведення їх інвентаризації.

Місце та роль малого підприємництва у ринковій економіці, її інноваційному розвитку та вирішенні проблеми безробіття. Переваги та недоліки малого підприємництва. Фактори впливу на розвиток малого підприємництва. Соціальні пріоритети розвитку малого підприємництва. Ідентифікація суб'єктів малого підприємництва: основні та додаткові критерії. Класифікація суб'єктів малого підприємництва. Функції та форми суб'єктів малого підприємництва. Податкове навантаження на суб'єктів малого підприємництва. Фасилітація розвитку малого підприємництва.

Бізнес-план як інструмент підприємницької діяльності. Сутність бізнес-плану, мета його створення і призначення. Ключові розділи бізнес-плану, їх взаємозв'язок. Порядок складання бізнес-плану. Переваги бізнес-планування у підприємницькій діяльності. Види бізнес-планів суб'єктів підприємництва.

Системи оподаткування підприємницької діяльності: загальна та спрощена. Переваги та недоліки спрощеної системи оподаткування. Підстави переходу на спрощену систему оподаткування. Об'єкти оподаткування у підприємстві: дохід, заробітна плата, прибуток, майно. Основні види податків суб'єктів підприємницької діяльності: податок на додану вартість, акцизний збір, єдиний соціальний внесок, податок на прибуток, податок на землю, податок на нерухомість, транспортний податок. Ставки оподаткування. Особливі умови

оподаткування окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності. Податкові пільги суб'єктів підприємництва. Взаємодія суб'єктів підприємництва з органами ДПС. Права та обов'язки платників податків – суб'єктів підприємництва. Календар платника податків. Фіскальна грамотність суб'єктів підприємництва.

Сутність інвестицій та інвестиційної діяльності в підприємницькій діяльності. Види інвестицій у діяльність суб'єктів підприємництва. Інноваційне та венчурне підприємництво. Стартапи як структурна частина національної інноваційної екосистеми. Поняття стартапу. Відмінність стартапу від класичного підприємництва. Джерела фінансування стартапів. Види стартапів у сфері торгівлі. Краудфандинг, краудфандингові платформи.

Сутність, зміст і особливості підприємницької діяльності у роздрібній торгівлі. Форми організації підприємницької діяльності у роздрібній торгівлі. Стаціонарна торгівля (магазини), напівстаціонарна торгівля (кіоски, павільйони, торговельні автомати), пересувна торгівля (пересувна мережа, торгівля на винос, виїзна торгівля, лотки, розкладки, стенди, палатки, автомагазини, автофургони). Умови розміщення та організації роботи об'єктів роздрібної торгівлі з використанням малих архітектурних форм (МАФів). Франчайзинг як перспективна форма ведення підприємницької діяльності у роздрібній торгівлі. Електронна комерція (e-commerce) та інтернет-магазини. Основні типи електронної комерції у сфері торгівлі. Інжиніринг. Види інжинірингу. Біржова діяльність. Функції біржової діяльності. Основні риси біржової торгівлі. Класифікація бірж. Біржові угоди та операції. Оптова торгівля як сфера підприємництва та форма товарного обігу. Форми підприємницької діяльності у оптовій торгівлі. Суб'єкти оптової торговельної діяльності. Започаткування підприємницької діяльності у сфері оптової, дрібнооптової та оптово-роздрібної торгівлі. Оптове посередництво. Дропшипери. Міжнародний досвід дропшипінгу. Переваги та недоліки дропшипінгу.

Сутність зовнішньої торгівлі як сфери торговельного підприємництва. Методи зовнішньої торгівлі. Суб'єкти підприємництва у сфері зовнішньої торгівлі. Види та процес організації експортно-імпортних операцій.

Порядок створення автозаправних станцій (АЗС), автомобільних газозаправних станцій (АГЗС) та організація торгівлі нафтопродуктами і скрапленим газом. Види послуг, що надаються споживачам. Організація магазинів на АЗС та АГЗС: особливості формування товарного асортименту та процесу продажу товарів.

Суб'єкти підприємництва у ресторанному господарстві. Підприємства та заклади ресторанного господарства. Типізація закладів ресторанного господарства. Вимоги до закладів ресторанного господарства, їх структурно-функціональні параметри. Започаткування та організація роботи закладу ресторанного господарства. Дозвільні процедури, нормативи, стандарти у ресторанному господарстві. Принципи управління закладами ресторанного господарства. Сучасні форми організації ресторанного господарства.

Підприємництво у сільському господарстві. Фермерське господарство як пріоритетна форма підприємницької діяльності у сільській місцевості. Сутність

селянського (фермерського) господарства. Основні напрямки державної підтримки суб'єктів підприємництва у сільському господарстві. Кредитування суб'єктів підприємництва – сільгоспвиробників. Світовий досвід створення кооперативних структур у агропромисловому комплексі.

Поняття торговельної нерухомості, її роль та характеристики. Класифікація об'єктів торговельної нерухомості. Ринок торговельної нерухомості: сутність, структура, функції. Фактори, що визначають розвиток ринку торговельної нерухомості. Попит і пропозиція на ринку торговельної нерухомості, особливості їх формування та прояву. Суб'єкти підприємництва на ринку торговельної нерухомості, їх характеристика. Сутність і види операцій з торговельною нерухомістю.

Підприємницька діяльність у сфері послуг. Класифікація та види послуг в Україні. Загальна характеристика сфери послуг. Підприємництво в сфері надання торговельно-посередницьких послуг. Підприємницька діяльність у сфері надання побутових послуг. Підприємництво у сфері надання митних послуг. Підприємництво у сфері надання інформаційних та консалтингових послуг: основні види, їх характеристика. Підприємництво у сфері надання фінансових послуг. Основні види фінансових посередників. Підприємництво у сфері страхування: сутність, види, форми. Учасники страхових взаємовідносин. Підприємництво у сфері надання сервісних послуг. Суб'єкти сервісних послуг та їхні функції.

Підприємництво у сфері надання логістичних послуг. Види логістичних послуг. Суб'єкти логістичних послуг, порядок їх створення та особливості функціонування. Логістичні утворення. Функції суб'єктів підприємництва у сфері надання логістичних послуг. Економічна безпека суб'єктів підприємництва у сфері надання логістичних послуг. Інтеграція суб'єктів підприємництва у логістиці.

Еволюція розвитку соціального підприємництва в Україні. Організаційно-правові форми і статуси суб'єктів соціального підприємництва. Причини утворення суб'єктів соціального підприємництва. Місія соціального підприємництва. Характерні ознаки соціального підприємництва. Державне регулювання діяльності суб'єктів соціального підприємництва. Податкові пільги для суб'єктів соціального підприємництва в Україні. Національні та міжнародні програми розвитку соціального підприємництва.

Розділ 3. ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ

Товарний ринок та особливості його розвитку в сучасних умовах. Види товарних ринків. Характеристика ринку споживчих товарів як ринку товарів, що купуються або орендуються окремими особами (групами) для особистого (некомерційного) споживання. Найважливіші відмінності та особливості споживчого ринку. Характеристика ринку інвестиційних товарів як ринку товарів, які призначені для забезпечення подальшого виробництва, задоволення комерційних потреб та споживання у процесі надання різного роду послуг суб'єктами господарювання. Найважливіші відмінності та особливості ринку інвестиційних товарів. Характеристика середовища функціонування товарного

ринку – економічного, правового, соціально-культурного, демографічного, природного, інституціонального.

Поняття товарної пропозиції споживчих товарів. Джерела та механізм формування товарних ресурсів - предметів споживання. Роль національного виробництва та імпорту у формуванні пропозиції споживчих товарів в Україні. Споживання і потреби, їх суть та економічна характеристика. Споживчий попит як форма прояву потреби та елемент ринку. Чинники, що обумовлюють обсяги та структуру попиту на споживчі товари. Основні тенденції розвитку споживання та формування споживчого попиту в Україні та методи його прогнозування.

Сутність, значення та функції роздрібно́ї торгівлі. Поняття B2C - продажу товарів для особистого використання. Основні форми та види роздрібно́ї торгівлі. Економічна характеристика та особливості розвитку Інтернет-торгівлі (E-commerce) та торгівлі через мобільні пристрої (M-commerce). Сучасна характеристика торговельних мереж (закордонний та вітчизняний досвід). Поняття та методичні підходи до оцінювання економічної і соціальної ефективності здійснення економічної діяльності в сфері роздрібно́ї торгівлі.

Сутність, значення та функції оптової торгівлі. Поняття B2B - продажу товарів для бізнесу. Оптова торгівля в умовах глобалізації економіки. Особливості оптової торгівлі споживчими та інвестиційними товарами. Послуги в оптовій торгівлі. Економічні засади функціонування оптових посередників. Типологія, видовий склад та характеристика суб'єктів оптової торговельної діяльності. Торговельно-технологічні інновації у розвитку оптової торгівлі. Використання засобів електронної комерції в оптовій торгівлі. Біржова торгівля та її особливості. Специфіка функціонування товарної біржі. Збутова діяльність товаровиробників: механізм та організаційні форми здійснення. Фірмова торгівля. Методика оцінки доцільності (економічної ефективності) участі посередників в каналі товаропросування.

Сутність та соціально-економічне значення товарообороту в системі сучасних економічних відносин. Товарооборот як економічний показник діяльності підприємства торгівлі, його значення на рівні держави та окремого підприємства. Основні форми та види товарообороту підприємств оптової та роздрібно́ї торгівлі. Чинники, що визначають обсяги, структуру та перспективи розвитку товарообороту підприємств оптової та роздрібно́ї торгівлі. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу обсягу та структури товарообороту підприємства торгівлі. Оцінювання межі безпеки та запасу фінансової міцності підприємства. Розробка плану товарообороту (плану продаж). Основні методи планування товарообороту підприємства торгівлі: сутність, переваги, недоліки, інформаційне забезпечення, можливості застосування. Методичні засади розробки асортиментної політики підприємства торгівлі.

Сутність та роль товарних ресурсів в забезпеченні торговельної діяльності. Видовий склад та класифікація товарних ресурсів підприємства торгівлі. Товарне забезпечення як матеріальна основа розвитку товарообороту підприємства торгівлі. Основні форми та механізм формування товарного забезпечення в оптовій та роздрібно́ї торгівлі. Товарне забезпечення як бізнес-процес, його основні атрибути, ресурси та результати. Обґрунтування необхідного обсягу

надходження товарів. Поняття товарного балансу та методика його розроблення. Визначення планового обсягу закупівлі товарів. Характеристика постачальників товарних ресурсів. Відмінність трансакційного співробітництва від партнерства. Основні етапи та критерії вибору постачальника товарних ресурсів за параметрами економічної доцільності. Оцінка ефективності угод із закупівлі товарів. Сутність та роль товарних запасів в торгівлі, їх класифікація. Показники, що характеризують стан та ефективність використання товарних запасів підприємства торгівлі. Чинники, що обумовлюють обсяги та швидкість обороту товарних запасів на підприємствах торгівлі. Методи аналізу товарних запасів підприємства торгівлі. Мета, порядок нормування та планування товарних запасів.

Трудові ресурси як соціально-економічна категорія. Трудові ресурси в торгівлі: сутність та характеристика. Особливості кваліфікаційних вимог до працівників торгівлі. Сутність, принципи та завдання формування трудових ресурсів на підприємстві торгівлі. Класифікація персоналу підприємства торгівлі. Поняття продуктивності та ефективності праці в торгівлі. Вплив продуктивності праці на конкурентоспроможність підприємства торгівлі. Методика аналізу формування та використання трудових ресурсів підприємства торгівлі. Плинність кадрів в торгівлі: динаміка, причини та управлінські рішення. Сучасні форми та системи оплати праці в торгівлі: їх сутність, переваги та недоліки. Тарифна система, її зміст, призначення та застосування у торгівлі. Мінімальна заробітна плата та її роль у побудові тарифної системи. Система додаткового стимулювання персоналу підприємства торгівлі та її складові елементи. Форми нематеріального стимулювання працівників підприємства торгівлі. Витрати підприємства на оплату праці. Нормативна характеристика поняття «заробітна плата», структура заробітної плати. Методичний інструментарій розробки плану з праці на підприємстві торгівлі.

Майнові ресурси (активи) торгівлі, їх сутність, склад та місце в системі ресурсного забезпечення торговельної діяльності. Відображення інформації про обсяги та склад активів в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності на підприємствах торгівлі. Поняття та склад необоротних активів підприємства торгівлі. Основні засоби в торгівлі: сутність, види, призначення. Види вартості основних засобів. Кругообіг основних засобів, їх відтворення. Методи нарахування амортизації основних засобів. Методичний інструментарій оцінки стану, руху та ефективності використання основних засобів. Оборотні активи в торгівлі: економічна сутність, склад, класифікація, особливості кругообігу. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу оборотних активів підприємства торгівлі. Методика обґрунтування потреби в оборотних активах підприємства торгівлі.

Фінансові ресурси в торгівлі: сутність, призначення, склад та класифікація. Джерела формування власних та позикових фінансових ресурсів підприємства торгівлі. Фінансові ресурси як джерела формування капіталу підприємства торгівлі. Сутність, класифікація та особливості складу капіталу підприємства торгівлі. Відображення інформації про обсяги та склад капіталу в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності на підприємствах торгівлі.

Власний капітал підприємства торгівлі: сутність, механізм та джерела формування. Методика розрахунку показників власний оборотний капітал та чистий оборотний капітал підприємства. Позиковий капітал (зобов'язання) підприємства торгівлі: сутність, механізм та джерела формування. Позитивні наслідки використання позикового капіталу. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу капіталу підприємства торгівлі. Інформаційне забезпечення, структурно-логічна модель аналітичної роботи, характеристика сутності та інструментарію окремих етапів аналізу. Методи визначення загальної потреби у капіталі підприємства торгівлі.

Поняття та класифікація витрат. Взаємозв'язок ресурсів та витрат. Економічна природа, сутність та склад поточних витрат підприємства торгівлі. Класифікація поточних витрат підприємства торгівлі залежно від напрямів діяльності, функціонального призначення, за елементами витрат. Чинники, що впливають на обсяг та рівень витрат підприємства торгівлі. Поняття витрат обігу підприємства торгівлі, особливості їх розрахунку. Методика аналізу витрат підприємства торгівлі. Методи обґрунтування плану витрат на підприємстві торгівлі в цілому та за окремими групами витрат. Шляхи та методи оптимізації витрат на підприємстві торгівлі.

Особливості формування та економічна сутність доходів в торгівлі. Класифікація доходів підприємства торгівлі. Комерційний дохід від реалізації товарів як головна складова доходів торгівлі. Вплив цінової політики підприємства на формування комерційного доходу від реалізації товарів. Показники, що характеризують обсяг та рівень комерційного доходу від реалізації товарів підприємства торгівлі, методика їх розрахунку. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу доходів підприємства торгівлі. Методи планування доходів підприємства торгівлі в цілому та по окремих видах доходів: метод прямих техніко-економічних розрахунків, факторно-аналітичний, програмно-цільовий, економіко-математичний тощо.

Поняття, види та класифікація фінансових результатів господарської діяльності. Підходи до класифікації прибутку підприємства торгівлі: залежно від виду діяльності, порядку визначення, методики оцінки, мети визначення. Поняття мінімального, цільового, нормального та максимального прибутку підприємства торгівлі, методичні підходи до оцінки їх розмірів. Рентабельність підприємства торгівлі та показники, що її характеризують. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства торгівлі. Методичні підходи до розробки плану (прогнозу) формування фінансового результату (прибутку) підприємства торгівлі.

Сутність результативності та ефективності господарської діяльності підприємства, відмінності даних понять. Види ефективності. Система показників оцінки ефективності діяльності підприємства торгівлі. Особливості оцінки результативності господарської діяльності підприємства торгівлі на основі використання системи збалансованих показників (Balanced Scorecard). Фінансові та нефінансові показники. Критерії збалансованості показників оцінки результативності діяльності підприємства. Показники KPI (Key Performance

Indicators, ключові показники діяльності) в оцінці діяльності підприємства торгівлі, його окремих підрозділів та працівників.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ¹

До розділу 1. ТОВАРОЗНАВСТВО

1. Зрезарцев М. П. Товарознавство непродовольчих товарів: навч. посіб. / М. П. Зрезарцев, В. М. Зрезарцев, В. П. Параніч. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 328 с.
2. Сирохман І. В. Товарознавство продовольчих товарів / І. В. Сирохман, І. М. Задорожний, П. Х. Пономарьов. – К.: Лібра, 2007. – 598 с.
3. Товарознавство. Продовольчі товари: навч. посіб. / О. Г. Бровко та ін. – К.: Кондор, 2018. – 729 с.
4. Товарознавство: підручник. Т. 1: Непродовольчі товари / Н. В. Мережко, О. Р. Мокроусова, Л. А. Коптюх та ін. – К.: КНТЕУ, 2019. – 760 с.

До розділу 2. ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

1. Анопій В.В. Основи підприємництва: навч. посіб. / В. В. Анопій, Н. О. Шutowська, С. А. Середа. – К.: Ліра-К, 2014. – 324 с.
2. Балджи М.Д., Доброва Н.В., Однолько В.О., Осипова М.М. Торговельне підприємництво: навчальний посібник. – Київ : Кондор-видавництво, 2017. – 112 с.
3. Основи підприємництва: підручник / під заг. ред. Н. В. Валінкевич. Житомир: ЖДТУ, 2019. – 493 с.
5. Савицька Н.Л. Торговельне підприємництво: навчально-методичний посібник / Н. Л. Савицька, І. Ю. Мелушова, А. В. Красноусов, К. С. Олініченко. – Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. – 214 с.
6. Підприємництво : психологічні, організаційні та економічні аспекти [Текст] : навч. посіб. / С. Д. Максименко, А. А. Мазаракі, Л. П. Кулаковська, Т. Ю. Кулаковський. – К. : КНТЕУ, 2012. – 720 с.
7. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
8. Торговельне підприємництво: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.В. Фролової. – Одеса, Бондаренко М.О., 2018. – 640 с.

До розділу 3. ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ

1. Височин І. В. Економіка підприємства торгівлі (у схемах та таблицях) : навч. посіб. / І. В. Височин, Н. М. Новікова, І. М. Вавдійчик. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 428 с.
2. Економіка торгівлі : навч. посіб. / [Н.О. Власова, В.А. Гросул, О.А. Круглова, М.В. Чорна та ін.]; за ред. Н.О. Власової. – Х. : Світ Книг, 2014. – 473 с.

¹ * Курсивом виділені літературні джерела, які є у бібліотеці КНТЕУ.

3. Чорна М.В, Кушнір Т.Б., Михайлова О.В. Економіка торгівлі : навчально-методичний посібник. – Х.: ХДУХТ, 2015. – 221 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/119/1/%D0%B5%D0%BA.%D0%BB%D0%BE%D0%BA.%202015_%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A_%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0%20%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D1%96%D0%B2%D0%BB%D1%96.pdf

КРИТЕРІЇ

оцінювання знань вступників на фаховому вступному випробуванні для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

1. Загальні положення:

Мета фахового вступного випробування – оцінити відповідність знань, умінь та навичок вступників згідно з вимогами програми фахового вступного випробування.

2. Структура екзаменаційного білета:

Екзаменаційний білет складається з 50-ти закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання:

- Рівень знань оцінюється за 200-бальною шкалою.
- Виконуючи тестове завдання, вступнику слід обрати одну правильну відповідь.
- Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали, а неправильна – у 0 балів.
- Вступники, які отримали менше 100 балів, до наступних випробовувань не допускаються та участі у конкурсі не беруть.